

Аннотация

В статье рассматривается специфика реализации топоса города в лирике С. Жадана, подается его интерпретация как одного из факторов формирования маскулинизированной картины мира, основные черты которой (примат “летального”, агрессивность, анархичность) являются закономерными для городской среды.

Ключевые слова: урбанизация, С. Жадан, поэтика.

Summary

The article deals with the specific of the realization of the topos of city in Serdey Zhadan's lyric and its interpretation as one of the main factors of the forming masculinical poetic word, which features (dominant of lethal, anarchical, aggressiveness) are consistent with the laws of city.

Keywords: urbanization, S. Zhadan, poetics.

УДК 811.162.1

Дуркалевич В.В.,

кандидат філологічних наук,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

“РОЕМАТ О МІЄСЦІЕ LUBLINIE”/“ПОЕМА ПРО МІСТО ЛЮБЛІН”: СЕМІОТИЗАЦІЯ ПРОСТОРУ/ПРОСТІР СЕМІОТИЗАЦІЇ

Літературознавча семіотика належить до канону дискурсивних практик, які залишаються актуальними після численних епістемологічних й методологічних поворотів й зламів (turning-point, przełom, zwrot), найбільш потужними серед яких були – антипозитивістичний та постструктуралістичний. Перший із зламів тісно пов'язаний з лінгвістичним поворотом – зосередженістю науковців на мовному аспекті літературного твору, що, серед іншого, сприяло автономізації науки про літературу як окремого обшару гуманітаристики, виокремленню об'єкта її дослідження, диференціації аналітико-інтерпретаційного інструментарію. Постструктуралістичний злам поглибив й динамізував розвиток теоретико-методологічної рефлексії й спричинився до появи нових поворотів – прагматичного (акцентація плюралізму прочитань), етичного (етична й моральна закоріненість наукового дискурсу), політичного (суспільно-історична контекстуалізація), наратологічного (літературизація наукового дискурсу), культурного. На думку А. Бужинської, “Przyniósł on (zwrot kulturowy. – В.Д.) teorii literatury konieczne i požądane otwarcie na całość praktyk uniwersum kulturowego, z którymi w oczywisty sposób powiązane są również praktyki pisania i czytania literatury. Zwrot ten znacznie poszerzył przede wszystkim horyzonty interpretacji uruchamiając zróżnicowane konteksty kulturowe, w jakich uczestniczy tekst literacki. W szczególności doszły wówczas do głosu nowe języki interpretacji związane z teoriami antropologicznymi, feministycznymi, etnicznymi, postkolonialnymi, rasowymi, a także badaniami spod znaku gender i queer” [9, 87]. Літературознавча семіотика – як дискурс інтердисциплінарний – акумулює у собі досвід різних інтерпретаційних практик, що дозволяє їй й надалі звучати у багатоголосці наук, зорієнтованих на дослідження

текстів культури. Тому ситуація, яка виникла після кількох поворотів й зламів, виявилася для семіотики ситуацією нових функціональних перспектив.

Відкритість літературознавчої семіотики на інші дискурсивні практики, а також її відкритість на об'єкт дослідження були своєрідною генеративною програмою, закладеною науковцями, що творили у межах центрально-східноєвропейського регіону, починаючи із двадцятих років минулого століття. Визначальну роль у цьому аспекті відігравали праці польських учених, зосереджених навколо постатей К. Вуйціцького (варшавський осередок) й М. Квідля (віленський осередок); дослідників з ОПОЯЗу й Московського лінгвістичного кола; Празького лінгвістичного кола. На початку шістдесятих років провідну роль у формуванні семіотичної моделі літературознавства (ширше – семіотики культури) відіграла Тартусько-Московська школа на чолі із Ю. Лотманом. Тартусько-Московська школа і її ключова постать – Ю. Лотман набули статусу авторитетних інстанцій у контексті світової науки. Як слушно стверджує Я. Гоцковський: "Nie ma nauki bez autorytetów tak samo, jak nie ma szkoły bez nauczycieli, a cechu bez mistrzów. Różnym dziedzinom i gałęziom wiedzy naukowej odpowiadają, właściwe ich fenomenologii, swoiste autorytety. Również historyczne typy wiedzy naukowej wyrażają swą specyfikę także przez to, iż właściwe im są odpowiednie, charakterystyczne dla nich typy autorytetów. Dla funkcjonowania poszczególnych rodzajów nauki, jako kompleksów kulturowych, potrzebne są odpowiednie rodzaje autorytetów. Ludzie nauki, związani z tymi kompleksami, stwarzają takie właśnie autorytety. Czynią to jednak na miarę swej wiedzy i swych umiejętności. Dla tego też autorytety kreowane w ramach różnych układów socjo-kulturowych świata nauki legitymują się różnym stopniem i zakresem funkcjonalności wobec potrzeb wspomnianych kompleksów. W znacznej bowiem mierze charakter nauki zależy od charakteru autorytetów, które kreują i stabilizują ludzie uprawiające naukę" [11, 21]. До основних теоретико-методологічних положень, висунутих у рамках Тартусько-Московської школи, належать: поняття тексту, під яким "понимается любое отдельное сообщение, отчлененность которого (от "нетекста" или "другого текста") интуитивно ощущается с достаточной определенностью" [3, 17]; функції тексту ("<...> функция – взаимное отношение системы, ее реализации и адресата-адресанта текста") [6, 24]; індивідуалізація знакових систем ("Сфера пересечения кодов в каждом "личностном" наборе постоянно усложняется и обогащается, что одновременно делает сообщение, идущее от каждого субъекта, и более социально ценным, и труднее понимаемым" [2, 55]); кодованість тексту й потреба його декодування [5, 60].

У рамках тартусько-московського дискурсу запропоновано також аналітико-інтерпретаційний інструментарій для освоєння проблематики міста як тексту. Цьому аспектові присвячений тематичний (XVIII) випуск збірника "Труды по знаковым системам" – "Семиотика города и городской культуры. Петербург" [7]. Місто, на думку Ю. Лотмана, є складним семіотичним механізмом, генератором культури і "<...> может выполнять эту функцию только потому, что представляет собой котел текстов и кодов, разноустроенных и гетерогенных, принадлежащих разным языкам

и разным уровням. Именно принципиальный семиотический полиглотизм любого города делает его полем разнообразных и в других условиях невозможных семиотических коллизий. Реализуя стыковку различных национальных, социальных, стилевых кодов и текстов, город осуществляет разнообразие гибридизации, перекодировки, семиотические переводы, которые превращают его в мощный генератор новой информации” [4, 35].

Варто взяти до уваги кілька аспектів, пов'язаних із проблематикою міста й семіотики. З одного боку, можна говорити про семіотику реального міста, з іншого, – про місто із перспективи різних семіотик, ще з іншого – про семіотичну інтерпретацію міста, представленого у художньому тексті. Можна також, і це у запропонованій статті є головним завданням, реконструювати семіотичну візію міста, змодельовану наратором конкретного твору. Для того, аби така реконструкція стала можливою, необхідно враховувати, щонайменше, два аспекти: аналітико-інтерпретаційна процедура розгортатиметься на рівні *intentio operis*, тобто, згідно із У. Еко, на рівні семіотичної стратегії твору [10, 64] й буде спробою реалізації “закритого” проекту відкритого тексту [1, 31], тобто функціонуватиме як одна із читацьких конкретизацій, якщо оперувати термінологією Р. Інґардена [12]. Нижче спробуємо представити реалізацію вказаних процедур на матеріалі твору Ю. Чеховича “Поєма про місто Люблін”.

1. На особливу увагу заслуговує текстуальна й концептуальна генеза поеми. У січні 1934 року Ю. Чехович опублікував (разом із Ф. Арнштайновою) поетичну збірку “Старе каміння” (“Stare kamienie”). 1934 роком датується й рукопис “Поєми про місто Люблін” (титильна сторінка рукопису датована самим Ю. Чеховичем). У структуру поеми увійшли вірші зі збірки “Старе каміння”, проте в іншій, ніж у збірці, послідовності. Автор усунув також назви віршів (“Lublin z dala”, “Wieniawa”, “Cmentarz lubelski”, “Księżyc w rynku”, “Muzyka ulicy Złotej”, “Kościół św. Trójcy”, “Ulica Szeroka”), поєднуючи їх фрагментами поетичної прози. Важливим елементом рукопису є коментарі, які залишив Ю. Чехович на маргінесах карток. Коментарі сигналізують про те, що Ю. Чехович мав намір зреалізувати поему як радіоп’єсу. Про цей намір відомо із листування Ю. Чеховича, а також із інформаційних рубрик у тодішніх газетах. Прем’єра радіоп’єси відбулася 9 липня 1937 року. Натомість публікація поеми побачила світ у 1959 році. Окреме ж видання поеми здійснене у 1964 році. Представлена вище інформація, з одного боку, й принципи семіотичного аналізу, з іншого, спонукають до того, щоб об’єктом дослідження обрати репринтне видання поеми [8].

2. Наративна структура “Поєми про місто Люблін”. Динаміка конституювання поетичного світу твору розгортається завдяки подвійній наративній репрезентації – віршовані й прозові фрагменти поеми витворюють цілісну візію міста. Кожен із цих фрагментів має у структурі поеми специфічне функціональне призначення – моделювання міста із двох наративних перспектив. Якщо у віршованому вимірі місто уприсутнюється як самовисловлювання, то у вимірі прози роль репрезентуючого посередника виконує наратор. Уже від перших рядків поетична

партія поеми будується як поліфонічна автопрезентація міста, одночасно – й динамічна багатокодова авторепрезентація:

<i>Na wieży furgotał blaszany kogucik</i>	<i>gwiazdy, lampy.</i>
<i>na drugiej – zegar nucił.</i>	<i>Lublin nad łąką przysiadł.</i>
<i>Mur fal i chmur porękał</i>	<i>Sam był –</i>
<i>w złote okienka:</i>	<i>i cisza [8, 16].</i>

Упродовж усієї поеми образ міста розгортається завдяки згущенню й динамізації багатій кодової палітри: візуальні, звукові, доричні, температурні й тактильні коди сплітаються у нерозривну єдність, витворюючи специфічну ауру міста. Люблін – це розмаїття голосів (*Zegary twarze nocy niewesołe, // hasło podają: pół – nos, pół – nos...; Aleje głuche mamrocą nosą, jak rynny; Z ulicy Dominikańskiej śpiew chóru, // dziewczęta chwałą Marię. // Z Archidiakońskiej do wtóru // samotnych skrzypiec arie; Dzwon wieczorny // mocą metalu kapiąc // zaczyna grać pod kościelnym krzyżem: // raz – i dwa – i trzy – – –; Gdyby pies na dalekim przedmieściu nie // szczekał // byłbyś – jak nigdy – sam*), розмаїття кольорів і відтінків (*W ciemnym wnętrzu jest smuga białawego // szkliwa. // Nie wiadomo jak taka barwa się nazywa; W płowej nocy, // po kątach nisz głębokich // po bram futrynach i okien // załamany, // bez mocy, // cień fiołkowy uklęknie; Gwiazdy żółte, które lipcowy żar ściał, // lecą – kurzawą – lecą, // firmament w złote smugi marszczą; Niebo fioletem szeleści*), гармонія ароматів, у яких переплелася автентика міста і передмість (*Noc letnia czeka ciepłowie, // czy księżyc spłynie, zabręknie, // czy zejdzie ulicą Grodzką w dół. // On się srebrliwie rozplywa // w rosie porannej, w zapachu ziół. // Jak pięknie!; Ciepła woń płynie z piekarni, // a cisza z zamkniętych bram*). Поетична авторепрезентація міста розгортається також як перманентний рух, постійна зміна й метафорична боротьба стихій – людської й надлюдської:

<i>Ciemniej.</i>	<i>Nad ulicami, rzędem,</i>
<i>Pagóry, zagaje, podłęża</i>	<i>czarne, kosmate,</i>
<i>nie sypią się wiankami na oczy.</i>	<i>będą się tarzać po domach do chwili,</i>
<i>Ciemniej.</i>	<i>gdy księżyc wybuchnie zza chmur, jak krater.</i>
<i>Z nieb czeluści otwartej na ścieżaj</i>	<i>Świat ku światłu przechyli [8, 16].</i>
<i>Biegną ciche niedźwiedzie nocy.</i>	

Котра із цих стихій виявиться переможцем покаже час й події, які у рамках поеми виразно антициповані й префігуровані. Адже автопрезентація міста – це не лише багатокодовість, це також багатоголосся, передусім – багатоголосся культур, і поема це багатоголосся увиразнює й зберігає. Слово у поемі наділене магичною здатністю – воно рівносильне спогадові, у якому люди й події тривають в *illo tempore*: “Zamięń wspomnienie w wiersz. Same pojęcia: wspomnienie i poezja są sobie bardzo bliskie” [8, 22]. Слово у поемі Ю. Чеховича є символом пам’яті: коли на реальній карті післявоєнного Любліна перестали існувати цілі дільниці, вулиці, передмістя (тотальне нищення єврейської спільноти у роки другої світової війни), то у поемі цей світ зберігся, так само, як зберігся на численних фотографіях, зроблених Ю. Чеховичем. Минущість часу й минущість людини глибоко зафіксована у смисловому полі поеми (“Były czary i dziwy. Minęły, zrobiło się codziennie, powszednio” [8, 24]; “Ludzi tamtych już nie ma, ni czasu tamtego” [8, 24]). Поема є

своєрідною відповіддю, своєрідним викликом нетривкості й забуттю. Її завдання – упривнитися, пригадати, зберегти. Як слушно зауважує А. Тищик: "Czym jest *Poemat o mieście Lublinie*? Ocalającą pamięcią, przenoszącą obraz miasta w wieczne "teraz" poetyckiej arkadii, czy wyprzedzającą pamięcią zagłady, figurą apokalipsy, o której wszak nie wiadomo, czy jest tylko snem smoków z kaplicy zamkowej, czy ziszczającym się kształtem "niedźwiedzi nocy"? Niewątpliwie należy czytać *Poemat* jako nie mający odpowiednika w całej dwudziestowiecznej poezji polskiej dar złożony miastu przez poetę. Ale przesłanie *Poematu* jest głębsze niż tylko – niezwyklego piękna – poetycki pejzaż miasta. Wydaje się, że utwór ten, nad którym poeta pracował – biorąc pod uwagę czas powstania pierwszego tekstu (*Lublin z dala*, 1929) oraz datę powstania *Poematu* (1934) – około pięciu lat, stanowi szczególny kontrapunkt dramatycznego katastrofizmu, cechującego wiersze lat trzydziestych. *Poemat* to przede wszystkim wysiłek poezji ocalającej, w której element niszczycielskiej siły zostaje zrównoważony magiczną mocą piękna" [13, 64–65]. Однак поема є не лише протиставленням антиципованого катастрофізму: її текст зберігає також пам'ять про перехрестя культур, їхнє багатоголосся, зафіксоване у часопросторовому вимірі міста.

3. Як уже вказувалося вище, поетичні фрагменти поеми є простором інтенсивного конструювання автопрезентативності міста (поліфонічний автонаратив), натомість прозовий вимір поеми є передусім сферою, у якій ключовою фігурою моделювання візії міста є наратор. Саме нараторові належить встановлення кореляції, з одного боку, на осі мандрівець – місто, з іншого, – на осі читач – текст. Функціонування першої кореляції пов'язане із реконструкцією міста-для-мандрівця – відкриванням інтимного часопростору (незбагненої таємниці для інших), який співвідноситься із індивідуальним екзистенційним досвідом персонажа. Люблін – рідне місто мандрівця: тут минулого його дитинство і юність. Кожен фрагмент міста розгортається перед мандрівцем, як *палімпсест*. І лише він, мандрівець, уміє вивільнити давній текст з-під нашарувань часу, лише він може наповнити його тим інтимним сенсом, який назавжди пов'язав його із містом: "Kroki jego spadają na kamienny bruk, mechaniczne, nieważne. A przecież idzie wśród dobrze mu znanych murów. W blasku latarni wzrok zadumanego mógłby odczytywać napisy na sklepiach. W tym, narożnym, kupiono mu trąbkę dziecinną, gdy był maleńki. Przy tamtym żegnał się z matką i siostrą, wyruszając na front. A oto i dom, w którym przeżył chwile najłagodniejsze. Na drugim piętrze okno jest otwarte. Ktoś na pianinie gra" [8, 20]. Наратор у виразний спосіб підкреслює відмежованість інтимного світу мандрівця – автономну сферу його індивідуальної життєвої історії. Усе, що упривнюється під час прочитування *міста-як-палімпсесту*, функціонує у смислових й ціннісних координатах мандрівця. Реконструкція прихованого тексту відбувається завдяки актуалізації індивідуальної (мовно-асоціативної) картини світу: "To jest księżyc, towarzysz. Niech sobie poeci mówią: tarcza, gołąb srebrny, korab nadziemski. Dla ciebie to jest po prostu księżyc. Może nawet księżyc z Twardowskim, może ze Świętym Jerzym. Bo przecież świecił taki sam nad ulicą, gdy matka opowiadała ośmioletniemu: Święty Jerzy tam ze smokiem walczy. Bo przecież to tu było w tym mieście, do którego

wracasz, jak syn marnotrawny” [8, 18]. Опозиція індивідуальне (інтимне) – колективне (загальнодоступне) структурує семантичний вимір поеми, встановлюючи рецептивну дистанцію у формі комунікативної діади місто мандрівця – місто читача. Завдяки цій дистанції зберігається відчуття нетотожності читацького й фікційного досвідів, отже, і їхньої унікальності. Проте семантичний вимір поеми не зводиться лише до індивідуального причитування палімпсесту. На це вказує функціонування другої кореляції, пов'язаної із відкриванням міста-для-інших (міста-для-читачів), що відбувається завдяки актуалізації універсальних архетипальних цінностей.

4. Шлях мандрівця розгортається за відповідним маршрутом. На початку поеми він з'являється у вигляді своєрідного *скрипту*, у якому накреслюються ключові пункти подорожі. Скрипт моделюється наратором, а його реалізація покладається на мандрівця: “Wędrowcze, masz towarzysza. Księżyc w pełni, srebrny, daleki pójdzie odtąd za twoimi krokami. Powiedzie cię do miasta umarłych, gdzie twoi bliscy leżą pod głazami i darnią. Osrebrzy ci stare kamienice w rynku, widma ukaże w kościele na zamku, wreszcie znowu cię w pola wywiedzie przez ulicę Szeroką, przez Kalinowszczyznę i Czwartek” [8, 18]. Часопростір скрипту відзначається надзвичайною семантичною щільністю й також функціонує як мегапалімпсест, крізь який просочується культурно-історична пам'ять численних епох. Мандрівка актуалізує цю пам'ять, поєднуючи у нерозривну цілість індивідуальний та понадіндивідуальний досвід буття багатокультурного міста. Єврейські передмістя, каплиця Святої Трійці із візантійськими фресками, Старе місто – усі ці світи витворюють єдиний смисловий простір, у якому важливо усе: “Rynek. Tu dom Acerna, tu kamienica Sobieskich. A ot i narożnik ze lwami z kamienia. Tu chodziłeś do szkoły. Pamiętasz, bo jakże by nie pamiętać! Toż to tu właśnie, a nie gdzie indziej przeżyłeś pierwszą chwilę poezji, wieczorem słuchając starego miasta” [8, 22].

У “Поемі про місто Люблін” немає поділу на *sacrum* і *profanum*. Кожен фрагмент міста є частиною великої мозаїки, кожен належить до його семіосфери. А. Тищик звертає увагу на те, що навіть: “W zaułkach Starego Miasta, dzielnicy żydowskiej i wiekowych przedmieść pod nawarstwieniami czasu, brudu i biedy, odkrywał pulsującą życiem poezję “starych kamieni”. Czasami jakiś szczegół topografii, czy historii miasta odsłania nam w sposób nieoczekiwany źródło nawet bardzo przetworzonych, symbolicznych właściwości poezji autora *nuty człowieczej*” [13, 59]. Реалізація маршруту є, отже, утвердженням численних субтекстів й інтертекстів – невід'ємних нашарувань міста як культурно-історичного макротексту.

5. Мандрівка як реалізація скрипту, а також орієнтація на місто як палімпсест (індивідуальний й понадіндивідуальний) – це лише дві із можливих інтерпретаційних моделей, пов'язаних із прочитанням “Поеми про місто Люблін”, тобто функціонально приналежних до виміру *intentio lectoris*. Виникає запитання, чи така інтерпретація допустима з точки зору *intentio operis*? Уважна лектура поеми дозволяє ствердно відповісти на це запитання. Ключем до цього слугує фрагмент одного із віршів поеми:

*W kościoła oknie na płask
błysnął wodą stojącą księżycy blask.
W ciemnym wnętrzu jest smuga białawego
szkliwa.
Nie wiadomo jak taka barwa się nazywa.
Chodzi, chodzi w ciemnościach
ruchomy światła korytarz,
jakby noc palcem srebrnym wodziła niebieska
po gotyckich łukół smukłości,
po freskach.
Dziecko tak palcem wodzi po książce, gdy
czyta... [8, 24].*

Якщо взяти до уваги, що мандрівка у творі відбувається у липневу ніч (“Wędrowcze, nic tylko księżyc i domy, wiatr i kościoły, gwiazdy i doły ulic” [8, 22]), то цілу поему слід розглядати як метафору читання міста. *Місто-як-текст* у поемі Ю. Чеховича є, отже, невід’ємною частиною стратегії *intentio operis*, а не лише елементом інтерпретаційної стратегії читача.

На основі представленого вище матеріалу можна стверджувати, що між окремими креативними й інтерпретаційними практиками виникає функціональна подібність, яка розширює поле дослідницької проблематики.

Література

1. Еко У. Роль читача : дослідження з семиотики текстів ; пер. з англійської Мар’яни Гірняк / У. Еко. – Львів : Літопис, 2004. – 384 с.
2. Лотман Ю. Динамическая модель семиотической системы / Ю. Лотман // Лотман Ю. Статьи по семиотике культуры и искусства. – Санкт-Петербург : Академический проект, 2002. – С. 38–57.
3. Лотман Ю. К проблеме типологии текстов / Ю. Лотман // Лотман Ю. Статьи по семиотике культуры и искусства. – Санкт-Петербург : Академический проект, 2002. – С. 17–23.
4. Лотман Ю. Символика Петербурга и проблемы семиотики города / Ю. Лотман // Семиотика города и городской культуры : Петербург : труды по знаковым системам. – Вып. XVIII. – Тарту, 1984. – С. 30–45.
5. Лотман Ю. Текст в тексте / Ю. Лотман // Лотман Ю. Статьи по семиотике культуры и искусства. – Санкт-Петербург : Академический проект, 2002. – С. 58–77.
6. Лотман Ю. Текст и функция / Ю. Лотман // Лотман Ю. Статьи по семиотике культуры и искусства. – Санкт-Петербург : Академический проект, 2002. – С. 24–37.
7. Семиотика города и городской культуры : Петербург : труды по знаковым системам. – Вып. XVIII. – Тарту, 1984. – 139 с.
8. Чехович Ю. Поема про місто Люблін. Czechowicz J. Poemat o mieście Lublinie ; переклад і передмова Андрія Савенця / Ю. Чехович. – Люблін : UMCS, 2005. – 40 с.
9. Burzyńska A. Kulturowy zwrot teorii / A. Burzyńska // Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy. Redakcja M. P. Markowski, R. Nycz. – Kraków : Universitas, 2006. – S. 41–91.
10. Eco U. Nadinterpretowanie tekstów / U. Eco // Eco U., Rorty R., Culler J., Brooke-Rose C. Interpretacja i nadinterpretacja. – Kraków : Znak, 1996. – S. 45–65.
11. Goćkowski J. Funkcje autorytetów w społeczeństwie nauki / J. Goćkowski // Teksty. – 1977. – № 1. – S. 21–41.

12. Ingarden R. O dziele literackim. Badania z pogranicza ontologii, teorii języka i filozofii literatury. Przekładu dokonała M. Turowicz / R. Ingarden. – Warszawa : PWN, 1988. – 496 s.
13. Tyszczyk A. Czechowicz i miasto / A. Tyszczyk // Czytanie Czechowicza. Redakcja P. Próchniak, J. Korciński. – Lublin : KUL, 2003. – S. 55–74.

Анотація

У статті проаналізовано функціональну подібність на осі *intentio operis* – *intentio lectoris*. Представлено інтерпретаційні моделі міста-як-тексту на матеріалі твору Ю. Чеховича “Поема про місто Люблін”.

Ключові слова: місто-як-текст, місто-палімпсест, місто-скрипт.

Аннотация

В статье проанализировано функциональное подобие на линии *intentio operis* – *intentio lectoris*. Представлены интерпретационные модели города-как-текста на материале произведения Ю. Чеховича “Поэма о городе Люблин”.

Ключевые слова: город-как-текст, город-скрипт, город-палимпсест.

Summary

In the article functional similarity is analysed on line *intentio operis* – *intentio lectoris*. The interpretation models of city-as-text presented on material “*Poem* about The *City of Lublin*” written by Józef Czechowicz.

Keywords: city-as-text; city-script; city-palimpsest.

УДК 821.163.4106–31.09

Бурцева Ж.В.,

кандидат филологических наук,

Институт гуманитарных исследований и проблем малочисленных народов Севера
Сибирского отделения Российской Академии наук

КОНЦЕПТ ГОРОДА КАК РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ПРОБЛЕМЫ ИДЕНТИЧНОСТИ В ЯКУТСКОЙ РУССКОЯЗЫЧНОЙ ПОЭЗИИ

Изучение города-текста, города-знака, города-символа, во всей совокупности их интерпретаций, представляет собой актуальную литературоведческую проблему. “Каждый город – это вариант мифологической системы, это объяснение мира, которое можно передать и в словесно выраженном тексте. А город есть визуально выраженный текст” [1, 57]. Как известно, в русской литературе “петербургский текст” стал практически живой легендой, городом, накопившим невероятное количество разнообразных толкований, мифов, ассоциаций. Петербург как самый таинственный и мистический город достоин такого богатого содержания, продолжения сотворений мифов о нем, однако было бы также интересным проследить язык других городов. Якутск как литературный герой специально не рассматривался в якутском литературоведении, но его понимание необходимо для решения многих важных вопросов якутской истории, культуры, национального самосознания.